

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/86/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114221205
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8114221205.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci navrhovateľa: Benc, s.r.o., Jesenná 8, Prešov, IČO: 365 06451, zastúpený JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, so sídlom Prešov, Jesenná 8, proti odporcovi Východoslovenská distribučná, a.s., Mlynská 31, Košice, o určenie, že nehnuteľnosť nie je zaťažená vecným bremenom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 10C 276/2014-56 zo dňa 28.11.2014 jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok súdu prvého stupňa a vracia vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd návrh zamietol. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Prvostupňový súd tak rozhodol o návrhu navrhovateľa, ktorý žiadal určiť, že nehnuteľnosť parcela KN-C č. 3292/13 zapísaná na LV č. 3771 k.ú. Solivar nie je zaťažovaná vecným bremenom v prospech odporcu, ktoré vecné bremeno presne popísal.

Prvostupňový súd zistil, že navrhovateľ je vlastníkom nehnuteľnosti a to parcely č. 3292/13 o výmere 101 m², ktorá je zapísaná na LV č. 3771 v k.ú. Solivar. V časti C predmetného listu vlastníctva je uvedené vecné bremeno v prospech odporcu, ktoré pozostáva z práva vstupovať na cudzie pozemky a do cudzích objektov a zariadení v rozsahu geometrického plánu č. 70/12. Tento záznam bol uvedený do listu vlastníctva na základe návrhu odporcu v súvislosti s vybudovaním stavby Prívesového centra Prešov, ku ktorému bolo vydané stavebné povolenie Mestom Prešov, ako aj rozhodnutie o umiestnení stavby. Súčasťou predmetných dokladov je aj projektová dokumentácia na umiestnenie kábla vysokého napätia, ktorý bol umiestnený aj na pozemku parcela KN-C č. 3292/13 vlastnícky patriacemu navrhovateľovi. Stavebné povolenie nadobudlo právoplatnosť dňa 22.6.2009 a následne došlo aj k zrealizovaniu stavby.

Prvostupňový súd vec posúdil podľa § 11 ods. 1 písm. a/ Zákona o energetike, ďalej podľa § 11 ods. 8 tohto zákona a vychádzal z ust. § 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka. Konanie správy katastra je uvedené v § 5 ods. 2 zák. č. 162/95 Z.z.

Prvostupňový súd skonštatoval, že predmetný pozemok, ktorý patrí navrhovateľovi ani teraz a ani v minulosti nebol ani pod parcelným číslom KNC 3292/2 a ani pod parcelným číslom 3292/13 predmetom územného konania a ani stavebného povolenia. Napriek tomu je predmetný kábel vysokého napätia umiestnený na tomto pozemku. Navrhovateľ nebol účastníkom územného konania a ani stavebného konania. Skutočnosť uloženia kábla spornou nie je.

Prvostupňový súd zistil, že odporca v zmysle svojho oprávnenia podnikat' v oblasti distribúcie elektriny má na takýto postup podľa citovaného zákona o energetike z dôvodu zabezpečovania verejného záujmu a ochrany života a zdravia právo a zákon o energetike umožňuje mu vstupovať na cudzie pozemky.

Zároveň využil zákon o energetike a vykonal záznam do katastra nehnuteľnosti na zápis týchto oprávnení, ktoré mu ako podnikateľovi v tejto oblasti patria.

Navrhovateľ sa domáhal určenia, že nehnuteľnosť nie je zaťažená vecným bremenom s poukazom na to, že boli porušené jeho práva v rámci územného a stavebného konania, keď ako vlastník stavby nebol prizvaný do týchto konaní a nemohol uplatniť svoje práva podľa Zákona o stavebnom konaní, resp. podľa Správneho poriadku. Týmito okolnosťami sa prvostupňový súd nezaoberal, pretože vo veci nie sú relevantné. Skutkový stav bol nepochybne zistený do tej miery, že kábel vysokého napätia je umiestnený na pozemku navrhovateľa a teda zo zákona je táto nehnuteľnosť zaťažovaná vecným bremenom. Pokiaľ kábel vysokého napätia sa nachádza na pozemku, súdne rozhodnutie nemôže deklarovať stav, ktorý fakticky neexistuje a preto nie je možné, aby súd vyhovel návrhu a určil, že nehnuteľnosť nie je zaťažovaná vecným bremenom, pokiaľ táto nehnuteľnosť reálne zaťažovaná vecným bremenom je. To, aby stav na liste vlastníctva a v katastri nehnuteľnosti zodpovedal faktickému stavu veci, je nevyhnutné aj z dôvodu zabezpečenia všeobecnej bezpečnosti a ochrany zdravia pre prípad inej stavebnej činnosti, kedy musí byť zrejmé, že v predmetnom pozemku je vedený kábel vysokého napätia. Preto prvostupňový súd aj napriek tomu, že možno došlo k porušeniu práva navrhovateľa v rámci stavebného či územného konania, nie je možné jeho návrhu vyhovieť.

Prvostupňový súd poukázal aj na to, že samotným výrokom súdu nemôže dôjsť k reálnemu odstráneniu kábla vysokého napätia z pozemku navrhovateľa, pričom záznam musí zodpovedať realite toho, čím je predmetný pozemok zaťažovaný.

Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O.s.p. s poukazom na skutočnosť, že úspešný odporca náhradu trov konania priznať nežiadal.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie pôvodný žalobca spoločnosť Coryn, s.r.o., Jesenská 8, Prešov, ktorý žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal rozhodnutie prvostupňového súdu s tým, že prvostupňový súd konštatoval neprijateľnosť negatívnej žaloby. Tieto závery prvostupňového súdu sú nesprávne a predčasné, keď je nesporné, že žalobca sa domáhal určenia, či tu právo je alebo nie je a vyhovením tejto žaloby by sa vyriešil základ neskoršej žaloby na plnenie a to na odstránenie kábla. Žalobca poukázal na to, že prvostupňový súd si zrejme neuvedomil, že stavebným povolením bola stavba povolená k realizácii na nehnuteľnosti, ktorá nebola súčasťou stavebného povolenia, neboli to parcely uvedené geometrickým plánom č. 70/2012, ktorý žalovaný predložil k návrhu na zápis vecného bremena do katastra nehnuteľnosti, medzi ktorými na geometrickom pláne č. 70/2012 sa nachádza aj pozemok žalobcu, napriek tomu, že pozemok žalobcu sa nenachádza ani na územnom rozhodnutí a ani na stavebnom povolení. Podľa stavebných predpisov sa stavba na parcele KN-C č. 3292/13 vo vlastníctve žalobcu ani uskutočniť nemala a preto žalovaný ani nemal právo na pozemok žalobcu vstupovať. Preto je nelogické a nezákonné od tohto odvodzovať právo na umiestnenie kábla vysokého napätia na pozemok žalobcu bez stavebného povolenia. Najskôr musí ísť o platné stavebné povolenie a až tak je možné povoliť vstup na pozemok a umiestnenie platne povolenej stavby na pozemku žalobcu, čo sa však nestalo.

Navrhovateľ nepovažuje za dostatočne odôvodnené rozhodnutie súdu prvého stupňa slovným spojením „nie sú vo veci relevantné“, ktoré odôvodnenie neobsahuje zaujatie stanoviska k námietkam navrhovateľa vo vzťahu k tomu, že nebol účastníkom stavebného ani územného konania. Vôbec sa prvostupňový súd nevyjadril k existujúcej judikatúre a nezaujal stanovisko k tomu, že na konkrétnom pozemku žalobcu sa stavba ani nemala uskutočniť. Rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za svojvoľné a nepreskúmateľné. Prvostupňový súd nedal odpoveď na kľúčové argumenty navrhovateľa a nie je možné pripustiť, aby z nepráva nastalo právo. Preto žiadal rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť.

V priebehu odvolacieho konania navrhovateľ požiadal odvolací súd o zámenu účastníkov konania. Predložil doklady svedčiace o prevode nehnuteľnosti v prospech nového nadobúdateľa. Uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co 86/2015-90 zo dňa 4.8.2015 odvolací súd pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu tak, že namiesto pôvodného žalobcu Coryn, s.r.o. so sídlom Jesenná 8 Prešov bude novým žalobcom spoločnosť Benc, s.r.o. so sídlom Jesenná 8, Prešov. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 12.8.2015.

V priebehu odvolacieho konania odvolací súd vyzval účastníkov konania aplikujúc ust. § 213 ods. 2 O.s.p. na vyjadrenie sa k novej aplikácii ust. § 80 písm. c/ O.s.p. pretože odvolací súd zistil, že na vec sa vzťahuje citované zákonné ustanovenie, ktoré v doterajšom rozhodovaní prvostupňový súd nepovažoval za rozhodujúce.

K citovanému zákonnému ustanoveniu a výzve odvolacieho súdu sa vyjadril navrhovateľ, ktorý uviedol, že v prejednávanej veci má naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosť nie je zaťažená vecným bremenom v prospech odporcu. Poukázal na doterajšiu judikatúru Najvyššieho súdu ČR vo vzťahu k tomuto zákonnému ustanoveniu, ako aj na existujúci názor vyslovený Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 9C 48/2013 a odvolacím Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 9Co 18/2014.

K aplikácii ust. § 80 písm. c/ O.s.p. zaujal stanovisko aj odporca, ktorý s aplikáciou citovaného zákonného ustanovenia súhlasil, pretože sa tým vyrieši základ neskoršej žaloby na plnenie. Ust. § 80 písm. c/ O.s.p. odôvodňuje konať a rozhodovať o žalobe, pokiaľ je daný právny záujem na takejto žalobe a pokiaľ sa takouto žalobou predíde ďalšej žalobe na plnenie. Pokiaľ požadovaným určením nedôjde k zmene právneho stavu medzi účastníkmi konania ani k zmene ich práv a povinností, je namieste aplikovať žalobu na plnenie. Takáto žaloba vyplýva z ust. § 80 písm. b/ O.s.p. Na žalobe o určenie, pokiaľ je schopná predísť žalobe na plnenie, je daný potom naliehavý právny záujem. Pokiaľ by predišla a poskytla ochranu právnomu postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva, je dôvodná. Keďže v danom prípade už kábel vysokého napätia je umiestnený na pozemku navrhovateľa a navrhovateľovi vyplývajú práva z energetického zákona, nie je tu daný dôvod na žalobu na plnenie a preto žiadal, aby napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa odvolací súd potvrdil.

Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 O.s.p., vo veci nariadil verejné vyhlásenie rozhodnutia v zmysle § 214 ods. 1, 2 O.s.p. a zistil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je správne.

Prvostupňový súd vychádzal zo skutočnosti, že predmetom žaloby v prejednávanej veci je určenie, že nehnuteľnosť, parcela KN-C č. 3292/13 zapísaná na LV č. 3771 k.ú. Solivar nie je zaťažená vecným bremenom, ktoré je presne špecifikované a uvedené na liste vlastníctva a je zriadené v prospech odporcu. V priebehu konania prvostupňový súd zistil, že uvedenú stavbu zriadil na pozemku navrhovateľa, resp. jeho právneho predchodcu odporca a vecné bremeno odporcovi vzniklo zo zákona. Takto existujúce zákonné vecné bremeno sa však musí v svojej podstate spravovať ustanoveniami zákona o energetike č. 251/2012 Z.z. Pokiaľ niektoré ustanovenia nie sú v citovanom zákone ustanovené, je namieste aplikácia všeobecnej právnej normy a to Občianskeho zákonníka. Pokiaľ žalobca žiada určenie neexistencie vecného bremena, ktoré je zapísané v katastri nehnuteľností, je potrebné skúmať v prvom rade existenciu naliehavého právneho záujmu na určení takéhoto práva alebo právneho vzťahu.

Podľa § 80 písm. c/ O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Určovací žaloba má zabezpečiť ochranu práva navrhovateľa skôr, než dôjde k porušeniu jeho práva a naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit. Je potrebné skúmať, či určovacím petitom súd môže dosiahnuť odstránenie spornosti navrhovateľovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Pri rozhodovaní o existencii naliehavého právneho záujmu je potrebné vždy skúmať, či je dostatočným nástrojom na dosiahnutie ochrany práva navrhovateľa alebo či bude potrebné ešte ďalej vo veci konať. Nie je daný naliehavý právny záujem v prípade, pokiaľ po právoplatnosti určovacej žaloby bude potrebné vo veci podať novú žalobu o plnenie. Ak navrhovateľ neosvedčí naliehavý právny záujem, je potrebné žalobu zamietnuť.

Prvostupňový súd sa dostatočným spôsobom aplikáciou citovaného zákonného ustanovenia nezaoberal, keď vyhodnotil vznik vecného bremena zo zákona, ktoré malo činnosťou žalovaného bez toho, aby o vzniku a existencii vecného bremena bol zákonným spôsobom oboznámený navrhovateľ, resp. jeho právny predchodca, čím boli porušené jeho práva. Je pravdou, že žalobca v žalobe uviedol, že v budúcnosti sa bude brániť aj podaním žaloby na odstránenie, resp. zabezpečením odstránenia kábla vysokého napätia zo svojho pozemku, avšak v tomto štádiu konania žiada určiť, že jeho nehnuteľnosť

nie je zaťažená vecným bremenom v prospech odporcu, ktoré vecné bremeno vzniklo ex lege, teda priamo zo zákona v prospech odporcu na ťarchu vlastníka nehnuteľnosti.

Tu prvostupňový súd nevyhodnotil celú procesnú situáciu správne, keď si neuvedomil, že vlastnícke právo navrhovateľa je obmedzované vecným bremenom, ktoré navrhovateľ tvrdí, že nevzniklo a je toto vecné bremeno zapísané na liste vlastníctva. Keďže v danej veci ide o žalobu na určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, teda vecného práva, ktoré sa zapisuje do katastra nehnuteľnosti, má navrhovateľ, ktorý tvrdí, že nie je nositeľom ako vlastník nehnuteľnosti povinnosti trpieť toto vecné bremeno naliehavý právny záujem na jeho určení, že jeho nehnuteľnosť nie je zaťažovaná takýmto vecným bremenom, ktoré malo vzniknúť ex lege. Určením, či tu toto právo vecného bremena je alebo nie je v prospech odporcu a vymazaním z listu vlastníctva bude odstránená právna neistota navrhovateľa na tomto právnom vzťahu. Preto navrhovateľ má naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

Preto odvolaciemu súdu neostávalo nič iné, než napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne vec právne posúdil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Bude úlohou prvostupňového súdu v ďalšom konaní zisťovať, či vecné bremeno, ktorým je zatiaľ v katastri nehnuteľnosti zaťažovaná nehnuteľnosť navrhovateľa v prospech odporcu vôbec vzniklo, či toto vzniklo ex lege a o nároku rozhodnúť.

Prvostupňový súd v konečnom rozhodnutí podľa § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne aj o trovách celého konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.